

**КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри фінансового менеджменту,
протокол № 6 від "9" січня 2020 р.
Зав. кафедри _____ **проф. Ситник Н.С.**
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
І МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЇХ ПРОВЕДЕННЯ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД»

галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

освітній ступінь: бакалавр

Укладач:

Татарин Н.Б. – доцент кафедри
фінансового менеджменту, к.е.н., доцент

ЛЬВІВ 2020

РОЗДІЛ 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття є ефективною формою організації навчальних занять, з якими органічно поєднуються лекції.

Семінарські заняття – це особлива форма навчальних занять, яка полягає у самостійному вивченні студентами за завданнями викладача окремих питань і тем лекційного курсу з наступним оформленням навчального матеріалу у вигляді рефератів, доповідей, повідомлень тощо.

Основними дидактичними цілями їх проведення є: - забезпечити педагогічні умови для поглиблення і закріплення знань студентів з основ даної навчальної дисципліни, набутих під час лекцій та у процесі вивчення навчальної інформації, що виноситься на самостійного опрацювання; - спонукати студентів до колективного творчого обговорення найбільш складних питань навчальної дисципліни, активізація їх до самостійного вивчення наукової та методичної літератури, формування у них навичок самоосвіти; - оволодіння методами аналізу фактів, явищ і проблем, що розглядаються та формування умінь і навичок до здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності.

Семінарські заняття виконують такі основні функції:

- навчальну (поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару);
- розвивальну (розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);
- виховну (патріотичне виховання, виховання економічної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення конкретної дисципліни та до фаху);
- діагностично-корекційну (контроль за якістю засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення прогалин у його засвоєнні та їх подолання).

Методична концепція проведення семінарських занять вимагає врахування таких основних положень:

- під час вивчення різних дисциплін студенти повинні засвоїти їх провідні ідеї (зміст понять, положень, законів тощо);
- знати галузі їх використання; вміти застосовувати набуті знання, вміння й навички під час вивчення фахових дисциплін, у майбутній практичній діяльності тощо;
- до семінарських занять ставляться загальнодидактичні вимоги (науковість, доступність, єдність форми і змісту, проблемність тощо);
- у методиці проведення семінарських занять є певні особливості зумовлені логікою викладання конкретної дисципліни;

- необхідно забезпечити високий рівень мотивації (вивчення теми слід розпочинати із з'ясування її значення для засвоєння даної чи інших дисциплін, у майбутній професійній діяльності тощо);
- дотримання принципу професійної спрямованості та здійснення різнорівневих міжпредметних зв'язків з іншими дисциплінами, практичним навчанням забезпечує формування єдиної системи знань, умінь та навичок студентів;
- семінарські заняття мають гармонійно поєднуватися з лекційними та практичними заняттями, самостійною роботою студентів.

При підготовці до семінарських занять студент повинен опрацювати рекомендовану літературу з метою вивчення запропонованих йому у плані заняття питань, завдань, тем тощо.

На семінарі студент доповідає про основні результати проведених ним досліджень у процесі вивчення окремих тем, питань чи завдань.

За результатами такої доповіді, а також відповідей на додаткові питання (за їх наявності) студент отримує відповідну кількість балів згідно встановленої шкали оцінювання.

РОЗДІЛ 2. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ заняття	Тема семінарського (практичного, лабораторного) заняття	Кількість годин
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Тема 1.	Характеристика місцевих бюджетів <i>Семінарське заняття №1</i>	2
Тема 2.	Загальний фонд місцевого бюджету <i>Семінарське заняття №2</i>	2
Тема 3.	Спеціальний фонд місцевого бюджету <i>Семінарське заняття №3</i>	2
Тема 4.	Міжбюджетні відносини <i>Семінарське заняття №4</i>	2
Тема 5.	Бюджет орієнтований на результат <i>Семінарське заняття №5</i>	2
Тема 6.	Фінансування проектів розвитку ОТГ <i>Семінарське заняття №6</i>	2
Тема 7.	Бюджетний контроль і моніторинг <i>Семінарське заняття №7</i>	2
	Залік по модулю	2
Разом годин		16

РОЗДІЛ 3. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття № 1

Тема 1. Характеристика місцевих бюджетів

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: після вивчення [Політичної економіки, Мікроекономіки, Макроекономіки, Фінанси, гроші і кредит, Публічні фінанси, Економіки і фінанси суб'єктів підприємництва], передусє [Регіональна економіка, Бюджетна система, Аудит і оцінювання управлінської діяльності, Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва, Державний аудит].

Мета семінару: закріпити теоретичні знання щодо об'єкту, предмета і завдань навчальної дисципліни «Фінансове забезпечення територіальних громад», сутність та функції місцевих бюджетів.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Охарактеризуйте принципи бюджетної системи України.
2. З яких розділів складається бюджетна класифікація?
3. Які складові частини включає класифікація доходів бюджету?
4. За якими принципами здійснюється закріплення доходів за місцевими бюджетами?
5. За якими критеріями здійснюється розмежування видів видатків між місцевими бюджетами?
6. Охарактеризуйте функціональну класифікацію видатків бюджету.
7. Охарактеризуйте економічну класифікацію видатків бюджету.
8. Охарактеризуйте відомчу класифікацію видатків бюджету.
9. З яких стадій складається бюджетний процес в Україні?
10. Коли розпочинається планування бюджету ОТГ на наступний рік?
11. З урахуванням чого здійснюється розрахунок граничних обсягів бюджету?
12. Дискусійні питання.

План семінару:

1. Принципи бюджетної системи України.
2. Стадії бюджетного процесу в Україні.
3. Критерії розмежування видів видатків між місцевими бюджетами.
4. Функціональна, економічна, відомча класифікації видатків бюджету.
5. Терміни планування бюджетів ОТГ.
6. Річний звіт про виконання місцевих бюджетів

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор.

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до наступного семінарського заняття зазначені у методичних рекомендаціях щодо виконання самостійної роботи.

Укладач:

Татарин Н.Б. – доцент
кафедри фінансового
менеджменту, к.е.н.,
доцент

(підпис)

(ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Семінарське заняття № 2

Тема 2. Загальний фонд місцевого бюджету

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: після вивчення [Політичної економіки, Мікроекономіки, Макроекономіки, Фінанси, гроші і кредит, Публічні фінанси, Економіки і фінанси суб'єктів підприємництва], передусе [Регіональна економіка, Бюджетна система, Аудит і оцінювання управлінської діяльності, Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва, Державний аудит].

Мета семінару: закріпити теоретичні знання щодо сутності поняття «загальний фонд місцевого бюджету», розглянути складові частини місцевого бюджету та джерела надходжень бюджетів ОТГ

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Опишіть складові частини місцевого бюджету.
2. Назвіть складові частини загального фонду бюджету ОТГ.
3. Які основні надходження бюджетів ОТГ?
4. Які фактори впливають на надходження податку на доходи фізичних осіб?
5. Які видатки закріплені за бюджетами ОТГ?
6. Опишіть методи бюджетного планування із зазначенням найбільш ефективних.
7. Що таке нормативи бюджетної забезпеченості?
8. Охарактеризуйте напрями підвищення ефективності формування та виконання бюджетів ОТГ.
9. Дискусійні питання.

План семінару:

1. Складові частини місцевого бюджету.
2. Складові частини загального фонду бюджету ОТГ.
3. Джерела надходжень бюджетів ОТГ.

4. Фактори, що впливають на надходження податку на доходи фізичних осіб.
5. Видатки, що закріплені за бюджетами ОТГ.

Практичне завдання:

1. Найбільш ефективні методи бюджетного планування.
2. Нормативи бюджетної забезпеченості.
3. Напрями підвищення ефективності формування та виконання бюджетів ОТГ.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор.

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до наступного семінарського заняття зазначені у методичних рекомендаціях щодо виконання самостійної роботи.

Укладач:

Татарин Н.Б. – доцент
кафедри фінансового
менеджменту, к.е.н.,
доцент

(підпис)

(ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Семінарське заняття № 3

Тема 3. Спеціальний фонд місцевого бюджету

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: після вивчення [Політичної економіки, Мікроекономіки, Макроекономіки, Фінанси, гроші і кредит, Публічні фінанси, Економіки і фінанси суб'єктів підприємництва], передусє [Регіональна економіка, Бюджетна система, Аудит і оцінювання управлінської діяльності, Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва, Державний аудит].

Мета семінару: закріпити теоретичні знання щодо структури спеціального фонду місцевих бюджетів та джерел формування спеціального фонду бюджетів ОТГ.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Структура спеціального фонду місцевих бюджетів ОТГ.
2. Джерела формування спеціального фонду місцевих бюджетів ОТГ.
3. У чому різниця між надходженнями та доходами місцевих бюджетів?
4. Сутність і призначення самооподаткування.
5. Резерви для збільшення доходів місцевих бюджетів.
6. Особливості видатків спеціального фонду.
7. Значення та роль бюджету розвитку.

План семінару:

1. Структура спеціального фонду місцевих бюджетів.
2. Джерела формування спеціального фонду бюджетів ОТГ.
3. Відмінність між надходженнями та доходами місцевих бюджетів.
4. Сутність і призначення самооподаткування.

Практичне завдання:

1. Резерви для збільшення доходів місцевих бюджетів.
2. Особливості видатків спеціального фонду.

3. Значення та роль бюджету розвитку.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор.

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до наступного семінарського заняття зазначені у методичних рекомендаціях щодо виконання самостійної роботи.

Укладач:

Татарин Н.Б. – доцент
кафедри фінансового
менеджменту, к.е.н.,
доцент

(підпис)

(ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Семінарське заняття № 4

Тема 4. Міжбюджетні відносини

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: після вивчення [Політичної економіки, Мікроекономіки, Макроекономіки, Фінанси, гроші і кредит, Публічні фінанси, Економіки і фінанси суб'єктів підприємництва], передусє [Регіональна економіка, Бюджетна система, Аудит і оцінювання управлінської діяльності, Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва, Державний аудит].

Мета семінару: закріпити теоретичні знання щодо суті фінансового вирівнювання бюджетного забезпечення органів місцевого самоврядування та видів міжбюджетних трансфертів.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Яким чином здійснюється фінансове вирівнювання бюджетного забезпечення органів місцевого самоврядування?
2. Дайте визначення фінансової автономії ОТГ.
3. Види міжбюджетних трансфертів.
4. Сутність і призначення дотацій.
5. Особливості надання субвенцій.
6. Дискусійні питання.

План семінару:

1. Фінансове вирівнювання бюджетного забезпечення органів місцевого самоврядування.
2. Фінансова автономія ОТГ.
3. Види міжбюджетних трансфертів.

Практичне завдання:

1. Сутність і призначення дотацій.
2. Особливості надання субвенцій.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор.

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до наступного семінарського заняття зазначені у методичних рекомендаціях щодо виконання самостійної роботи.

Укладач:

Татарин Н.Б. – доцент
кафедри фінансового
менеджменту, к.е.н.,
доцент

(підпис)

(ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Семінарське заняття № 5

Тема 5. Бюджет орієнтований на результат

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: після вивчення [Політичної економіки, Мікроекономіки, Макроекономіки, Фінанси, гроші і кредит, Публічні фінанси, Економіки і фінанси суб'єктів підприємництва], передує [Регіональна економіка, Бюджетна система, Аудит і оцінювання управлінської діяльності, Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва, Державний аудит].

Мета семінару: закріпити теоретичні знання щодо програмно-цільового планування в умовах об'єднаної територіальної громади та розпорядників бюджетних коштів.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Як визначається ПЦМ в умовах ОТГ?
2. Хто є головним розпорядником бюджетних коштів?
3. Запровадження середньострокового бюджетного планування є однією з компонентів Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2021 роки. На що саме акцентується увага у процесі бюджетування за результатами?
4. Що собою являє гендерний аналіз? Зазначте основні кроки гендерного бюджетного аналізу.
5. Які відповіді можна отримати в результаті проведення гендерного бюджетного аналізу?
6. Зазначте переваги щодо застосування гендерно-орієнтованого бюджету в ОТГ.
7. Що собою являє калькуляція витрат на забезпечення гендерної рівності?
8. Зазначте «гендерні ефекти» від реалізації бюджетних програм.
9. Алгоритм розроблення та реалізації бюджетних програм.
10. Дискусійні питання.

План семінару:

1. Програмно-цільове планування в умовах об'єднаної територіальної громади.
2. Розпорядники бюджетних коштів.
3. Основні кроки гендерного бюджетного аналізу.
4. Переваги застосування гендерно-орієнтованого бюджету в ОТГ.
5. «Гендерні ефекти» від реалізації бюджетних програм.
6. Алгоритм розроблення та реалізації бюджетних програм.

Практичне завдання:

1. Сутність і значення гендерного бюджетного аналізу.
2. Калькуляція витрат на забезпечення гендерної рівності.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор.

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до наступного семінарського заняття зазначені у методичних рекомендаціях щодо виконання самостійної роботи.

Укладач:

Татарин Н.Б. – доцент
кафедри фінансового
менеджменту, к.е.н.,
доцент

(підпис)

(ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Семінарське заняття № 6

Тема 6. Фінансування проектів розвитку ОТГ

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: після вивчення [Політичної економіки, Мікроекономіки, Макроекономіки, Фінанси, гроші і кредит, Публічні фінанси, Економіки і фінанси суб'єктів підприємництва], передує [Регіональна економіка, Бюджетна система, Аудит і оцінювання управлінської діяльності, Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва, Державний аудит].

Мета семінару: закріпити теоретичні знання щодо напрямів використання коштів ДФРР, розглянути алгоритм формування переліків проектів та критерії оцінювання проектів.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. На які цілі використовуються кошти ДФРР?
2. Який алгоритм формування переліків проектів, критерії оцінювання проектів?
3. З дотриманням яких критеріїв здійснюється розподіл коштів ДФРР?
4. Чи відноситься до основних умов відбору регіональною комісією інвестиційних програм і проектів наявність затвердженої в установленому законодавством порядку проектної документації для інвестиційних програм і проектів, які передбачають будівництво?
5. Хто може бути Заявником проекту?
6. На що варто звернути увагу при підготовці проекту?
7. Які зміни в частині покращення процедур підготовки та відбору проектів регіонального розвитку, які фінансуються з коштів ДФРР, Ви могли би запропонувати?
8. Особливості здійснення місцевих запозичень?
9. Особливості альтернативних джерел?
10. Що собою являють фінансові ресурси комунальних підприємств (види, особливості)?
11. Фінансовий план комунального підприємства: сутність, структура.

12. Участь органів місцевого самоврядування в управлінні фінансами комунального підприємства.
13. Дискусійні питання.

План семінару:

1. Напрями використання коштів ДФРР.
2. Алгоритм формування переліків проектів, критерії оцінювання проектів.
3. Критерії розподілу коштів ДФРР.
4. Особливості альтернативних джерел.
5. Фінансові ресурси комунальних підприємств (види, особливості).

Практичне завдання:

1. Підготовка проекту на фінансування з ДФРР.
2. Особливості здійснення місцевих запозичень.
3. Фінансовий план комунального підприємства: сутність, структура.
4. Участь органів місцевого самоврядування в управлінні фінансами комунального підприємства.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор.

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до наступного семінарського заняття зазначені у методичних рекомендаціях щодо виконання самостійної роботи.

Укладач:

Татарин Н.Б. – доцент
кафедри фінансового
менеджменту, к.е.н.,
доцент

(підпис)

(ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Семінарське заняття № 7

Тема 7. Бюджетний контроль і моніторинг

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: після вивчення [Політичної економіки, Мікроекономіки, Макроекономіки, Фінанси, гроші і кредит, Публічні фінанси, Економіки і фінанси суб'єктів підприємництва], передую [Регіональна економіка, Бюджетна система, Аудит і оцінювання управлінської діяльності, Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва, Державний аудит].

Мета семінару: закріпити теоретичні знання щодо форм бюджетного контролю та повноважень місцевих фінансових органів, відповідних місцевих рад, виконавчих органів відповідних місцевих рад, розглянути внутрішній контроль та внутрішній аудит.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Які існують форми бюджетного контролю?
2. Що передбачає попередній, поточний і наступний бюджетні контролю?
3. Зазначте повноваження місцевих фінансових органів, відповідних місцевих рад, виконавчих органів відповідних місцевих рад.
4. Що собою являє внутрішній контроль, внутрішній аудит?
5. Що собою являє громадський бюджетний контроль?
6. Що собою являє аудит ефективності виконання бюджетних програм?
7. Зазначте завдання, функції, прийоми і процедури аудиту ефективності виконання бюджетних програм.
8. Алгоритм організації та проведення аудит ефективності в умовах програмно-цільового бюджетування в ОТГ.
9. Дискусійні питання.

План семінару:

1. Форми бюджетного контролю.
2. Повноваження місцевих фінансових органів, відповідних місцевих рад, виконавчих органів відповідних місцевих рад.
3. Внутрішній контроль та внутрішній аудит.
4. Аудит ефективності виконання бюджетних програм.
5. Алгоритм організації та проведення аудит ефективності в умовах програмно-цільового бюджетування в ОТГ.
6. Об'єкт, гіпотеза, проблема аудиту ефективності.
7. Бюджетний моніторинг, моніторинг видатків місцевого бюджету, моніторинг закупівель.

Практичне завдання:

1. Попередній, поточний і наступний бюджетні контролю.
2. Громадський бюджетний контроль.
3. Завдання, функції, прийоми і процедури аудиту ефективності виконання бюджетних програм.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор.

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до наступного семінарського заняття зазначені у методичних рекомендаціях щодо виконання самостійної роботи.

Укладач:

Татарин Н.Б. – доцент
кафедри фінансового
менеджменту, к.е.н.,
доцент

(підпис)

(ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

РОЗДІЛ 4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

4.1. Основна література

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Податковий кодекс України від 03 лютого 2013 р. № 2755-17. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Про бюджетну класифікацію : наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 р. № 11 (із змінами і доп.) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Міністерства фінансів України – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
4. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин : Закон України від 28 грудня 2014 року № 79-VIII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/79-19>.
5. Про Державний бюджет України на 2020 рік : Закон України від 14.11.2019 № 294-IX [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20>.
6. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 5 лютого 2015 р. № 157-VIII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
7. Про засади державної регіональної політики від 5 лютого 2015 № 156-VIII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/156-19>.
8. Про затвердження складових програмної класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів : наказ Міністерства фінансів України від 20 вересня 2017 року № 793 [Електронний ресурс]. // Офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
9. Про здійснення державних закупівель : Закон України від 10 квітня 2014 р. № 1197-VII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1197-18>.
10. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17 червня 2014 р. № 1508-VII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>.
11. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів від 1 квітня 2014 р. № 333-р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>.
12. Про схвалення Концепції створення інтегрованої інформаційно-аналітичної системи «Прозорий бюджет» : розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.02.2016 р. № 92-р [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/92-2016-%D1%80>.
13. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А.Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади. Практичний посібник / [Н. В. Васильєва, Н. М. Гринчук, Т. М. Дерун, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук] – Київ : – 2017. – 117 с. URL : <http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Місцевий-бюджет-ОТГ.pdf>
Дерун Т. М. Практичний посібник з питань формування спроможних територіальних громад / Т. М. Дерун. – Київ : АМУ, 2015. – 40 с. URL : <https://www.auc.org.ua/sites/default/files/library/posibnyk.tergrweb.pdf>
14. Децентралізація. Місцеві бюджети об'єднаних територіальних громад : фін.-аналіт. матеріали / Каб. Міністрів України, М-во регіон. розвитку, буд-ва та ЖКГ України ; підгот. Я. М. Казюк ; консультац. підтримка Я. Джийкіч. – [Київ : б. в.], 2016. – 190 с.

- Муніципальні фінанси: навч. посіб. / За ред. д.е.н., проф. О.П. Кириленко. – Тернопіль: Астон, 2015. – 360 с. URL : <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/12250/1/Муніципальні%20фінанси%20%282015%29.pdf>
15. Наталенко Н. В. Фінанси та бюджет об'єднаної громади (навчальний модуль) / Н. В. Наталенко. – Київ : ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 72 с.
 16. Ніколаєва О. М. Місцеві фінанси: навч. посіб. / О. М. Ніколаєва. – К.: ЦУЛ, 2013. – 354 с.
 17. Осадчук С. В. Бюджетна децентралізація: стан і перспективи / С. В. Осадчук [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2008-3/doc/3/15.pdf>.
 18. Прогнозування розвитку територій. Бюджетне прогнозування: навч. посіб. / В. В. Мамонова [та ін.]; за заг. наук. ред. М. М. Білинської. – Київ: НАДУ, 2014. – 200 с.
 19. Прогнозування та управління соціально-економічними процесами в регіоні: монографія / за наук. ред. В. С. Загорського. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2016. – 238 с.
 20. Ткачук А. Про бюджет і не тільки. Спеціально для об'єднаних територіальних громад / А. Ткачук, Н. Наталенко. – Київ : ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 76 с.
 21. Фінанси об'єднаних територіальних громад / Стасишин А.В., Татарин Н.Б. та ін.; за заг. ред. Н.С. Ситник. – Львів: Видавництво “Апріорі”, 2019. – 533 с.

4.2. Додаткова література

1. Алексєєв І. В. Бюджетна система: навч. посіб. / І. В. Алексєєв. – К. : Ліра-К, 2010. – 376 с.
2. Буряк П.Ю., Смолінська С.Д., Татарин Н.Б. Фінанси: Підручник. – К.: «Хай – Тек Прес», 2010. – 329с.
3. Василик О.Д. Теорія фінансів. – К.: Центр видавничої літератури, 2005.
4. Говорушко Т. А. Бюджетна система: навч. посіб. / Т. А. Говорушко. – К. : Ліра-К, 2014. – 296 с.
5. Кириленко О.П. Муніципальні фінанси: [навчальний посібник]. / За ред. д.е.н. , проф. О.П. Кириленко. – Тернопіль: Астон. – 2015. – 36-45 с.
6. Клівіденко Л. М. Проблеми формування дохідної частини місцевих бюджетів і шляхи їх вирішення / Л. М. Клівіденко, Л. В. Якимчук // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – 2016. – № 7.
7. Нескорородева І. І. Бюджетна система в структурно-логічних схемах / І. І. Нескорородева. – К. : Ліра-К, 2012. – 176 с.
8. Рева Т.М. Місцеві фінанси: [навчальний посібник] / Т.М. Рева, К.Ф. Ковальчук, Н.В. Кучкова. – К.: ЦУЛ. – 2014.
9. Сунцова, О. О. Місцеві фінанси / О. О. Сунцова. – К.: ЦУЛ. – 2011.
10. Татарин Н.Б. Бюджетно-податкова політика: основні напрями удосконалення та забезпечення стабільності здійснення в Україні / Татарин Н.Б. // «Вісник Одеського національного університету. Серія «Економіка», 2016. – Т. 21. Вип. 2. – С. 174-178.
11. Татарин Н.Б., Войтович В.В. Місцеві бюджети як фінансова база місцевого самоврядування / Татарин Н.Б., Войтович В.В. // **Наукове періодичне видання «Науковий вісник Ужгородського національного університету». Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство», 2017. – Випуск 11. – С. 159-163.**
12. Татарин Н.Б., Голік В.І. Місцеві бюджети як основа самостійності місцевого самоврядування / Татарин Н.Б., Голік В.І. // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент». Збірник наукових праць, 2017. Випуск 23. – Частина 2. – С. 72-76.

13. Татарин Н.Б., Муляр В.І. Проблеми формування та використання коштів місцевих бюджетів / Татарин Н.Б., Муляр В.І. // Електронне наукове фахове видання «СХІДНА ЄВРОПА: ЕКОНОМІКА, БІЗНЕС ТА УПРАВЛІННЯ». – Випуск 2 (07) 2017. – С. 111-115. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://easterneurope-bm.in.ua/index.php/7-2017-ukr>
14. Татарин Н.Б., Джуган Л.Б. Місцеві бюджети в контексті фінансової децентралізації / Татарин Н.Б., Джуган Л.Б. // Економіка. Фінанси. Право. Щомісячний інформаційно-аналітичний журнал. – № 1/3'2018. – С. 25-29.
15. Татарин Н.Б., Михалюк О.В. Бюджетна децентралізація як шлях до зміцнення фінансової самостійності місцевого самоврядування / Татарин Н.Б., Михалюк О.В. // «БІЗНЕС-НАВІГАТОР». – Випуск 2 (45)/2018. – С. 117-120.
16. Татарин Н.Б., Пупко І.В. Формування місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації / Татарин Н.Б., Пупко І.В. // Науковий журнал «Причорноморські економічні студії». – Випуск. – 29/ 2018. / – С. 85-90.
17. Татарин Н.Б., Снітко С.О. Формування об'єднаних територіальних громад як ключовий фактор децентралізації фінансових ресурсів / Татарин Н.Б., Снітко С.О. // «Економіка та суспільство». – Випуск №16. – 2018. – С. 822-826. http://economyandsociety.in.ua/journal/16_ukr/125.pdf
18. Татарин Н.Б., Негода І.І. Бюджетування в Україні: становлення та перспективи розвитку [Електронний ресурс] / Н.Б. Татарин, І.І. Негода // Інфраструктура ринку. – 2018. – №24. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.market-infr.od.ua/uk/24-2018>
19. Чала Н. Д. Бюджетна система: навч. посіб. / Н. Д. Чала, Л. В. Лазоренко. – К. : Знання, 2010. – 223 с.
20. Федосов В. М. Бюджетна система: підручник / В. М. Федосов. – К. : Ліра-К, 2012. – 871 с.
21. Федосов В.М. Теорія фінансів / За ред. В.М. Федосова, С.І.Юрія. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 576 с.
22. Шевчук Н.Ю. Структура видатків місцевих бюджетів України та особливості їх побудови / Н. Ю. Шевчук // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 5.

4.3. Періодичні видання

1. Актуальні проблеми економіки
2. Баланс-Бюджет
3. Бюджетна бухгалтерія
4. Економіка України
5. Економіка, фінанси, право
6. Економіст
7. Казна України
8. Регіональна економіка
9. Світ фінансів
10. Сталий розвиток економіки
11. Фінанси України

4.4. Ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт Верховної ради України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk>

3. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>
4. Офіційний сайт Національного банку України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua>
5. Офіційний сайт Асоціації українських банків – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://aub.org.ua>
6. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>
7. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>
8. Офіційний сайт Державної казначейської служби України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.treasury.gov.ua
9. Офіційний сайт Держкомстату України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
10. Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг – <https://www.nfp.gov.ua>
11. Національної Комісії з цінних паперів та фондового ринку – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nssmc.gov.ua>
12. Сайт «Децентралізація влади» – [Електронний ресурс]: – Режим доступу: decentralization.gov.ua/
13. Сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень [Електронний ресурс]: – Режим доступу: www.ibser.org.ua
14. Сайт газети «Голос України». [Електронний ресурс] - режим доступу: <http://www.golos.com.ua/article/255545>
15. Електронна версія газети «Цінні папери України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.finmarket.info/securities_paper/
16. Офіційні сайти обласних державних адміністрацій.

РОЗДІЛ 5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

№ з/п	Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу	Максимальна кількість балів
Бали поточної успішності за участь у семінарських заняттях			
Критерії оцінювання		5 балів	
Бали поточної успішності за участь у семінарських заняттях (від 0 до 5 балів)			
	<ul style="list-style-type: none"> • розгорнутий, вичерпний виклад змісту питання; • повний перелік необхідних для розкриття змісту питання категорій та законів; • правильне розкриття змісту категорії та законів, механізму їх взаємозв'язку і взаємодії; • здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки і узагальнення, знання історії створення таких теорій та еволюції поглядів їх представників; • уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їх риси та форми виявлення; • демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання; • використання актуальних фактичних та статистичних даних, матеріалів останніх подій в економічній та фінансовій сфері в країні та за її межами; • знання необхідних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних та міждержавних угод, обов'язкове посилання на них під час розкриття питань; • активна участь в обговоренні дискусійних і проблемних питань теми семінару. 	5	
	<ul style="list-style-type: none"> • порівняно з відповіддю на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного-двох пунктів, указаних вище (якщо вони потрібні для вичерпного розкриття питання); • при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами все ж таки студентом допущені помилки під час використання цифрового матеріалу, посилання на конкретні історичні періоди та факти, неточності у формулюванні термінів і категорій, проте з допомогою викладача він швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді; • студент не бере участі в обговоренні проблемних питань семінару. 	4	
	<ul style="list-style-type: none"> • порівняно з відповіддю на найвищий бал не зроблено розкриття трьох чи більше пунктів, указаних вище (якщо вони потрібні для вичерпного розкриття питання); <p>одночасно мають місце два чи більше типів недоліків, які окремо характеризують критерії оцінки "задовільно";</p>	3	
	<ul style="list-style-type: none"> • у відповіді відсутні належні докази і аргументи, зроблені висновки не відповідають загальноприйнятим, хибні; • характер відповіді дає підставу стверджувати, що студент неправильно зрозумів суть питання чи не знає правильної відповіді; • допущені грубі помилки і студент не може їх виправити. 	1-2	

<ul style="list-style-type: none"> • студент відсутній на занятті; • студент не приймав участь в обговоренні питань семінару. 	0
<ul style="list-style-type: none"> • відпрацьоване семінарське заняття через пропуск з поважних причин у повному обсязі 	3
<ul style="list-style-type: none"> • відпрацьоване семінарське заняття через пропуск з поважних причин у повному обсязі з неточностями у відповідях 	2
<ul style="list-style-type: none"> • відпрацьоване семінарське заняття через пропуск з поважних причин у неповному обсязі з неточностями у відповідях 	1
<ul style="list-style-type: none"> • відпрацьоване семінарське заняття через пропуск без поважних причин у повному обсязі 	2
<ul style="list-style-type: none"> • відпрацьоване семінарське заняття через пропуск без поважних причин у неповному обсязі з неточностями у відповідях 	1
<ul style="list-style-type: none"> • пропущене семінарське заняття невідпрацьоване 	0